

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1930 — STEVILKA 18.

Dobrodelnost.

Ko sem bila še majhna deklica, so me nekega večera poklicali mati, naj grem z njimi. Ognili so si veliko ruto, pod katero so skrili zavitek.

Šli sva prav tja na konec vasi v malo bajto, kjer je stanovala družina kmetijskega hlapca: mož, žena in sedem otrok, on sam pa je bil bolan na vodenici. — Čedno in lepo pospravljeno je bilo v bajtici, da o kakih pravi revščini ni bilo sledu. Takrat je bilo še tako, da prave potrebe in revščine prav za prav ni bilo, ker so ljudje drug drugemu radi pomagali in noben otrok takrat ni šel lačen spat.

Pa v tej hiši je bila bolezen in zato res hudo. Ubojemu bolniku je manjkalo primerne hrane, kakršna je bolniku potrebna, manjkalo pa tudi platnenih obvez za odprte noge. Pa so naša mati razvezali svoj zavitek; ni bilo sicer kaj dragocenega v njem, toda od vsake stvari nekaj, kolikor je pač mogla utrpeti naša revščina. Pa nikoli ne bom pozabila hvaležnosti bolnikove, ki se je čutil silno potolaženega pri misli, da vendar dobro srce čuti z njim. —

Ali mislite, da je bilo pametno, da so me mati vzeli s seboj na tako pot, da sem videla revščino in solze uboštva? Da sem bila priča, kako se revežu na tihem pomaga? In še to, da so me pregovorili, da sem od svojih igrač nesla otrokom, vsakemu nekaj? Res, ni mi bilo prijetno od svojih igrač odstopiti drugim otrokom. A potem so mi mati rekli: »Glej, igrače si imela rada; pa ve-

selje, da si razveselila uboge otroke, je pa tudi nekaj vredno, ali ne?«

In res, to veselje sem takrat res občutila in to je bilo dovolj, da sem v kali zamorila v sebi čustvo skoposti, ki je kmetškemu otroku tako globoko vkoreninjeno.

Koliko bolj pa je dandanes treba pri otrocih z dobrodelnostjo zamoriti kal samoljubja! Zato se nikoli ne smemo, četudi smo sami revni, oprostiti krščanske dobrodelnosti; tudi zastopniki nižjih slojev morajo biti povsod zraven, kjer je treba zanesti nekoliko luči v temoto revščine. Pa četudi ne moremo v nabiralnik Vincencijeve ali Elizabetne konference vreči niti pare, imamo dovolj prilike za duhovno miloščino, ki je danes še bolj pereča kot pa telesna. Če skušamo v tem oziru prižgati lučko v temo življenjske utrujenosti, obupa, se to posreči mnogo bolj nam, ki nismo oblagodarjeni s prevelikim bogastvom.

Pa tudi naše otroke moramo že zgodaj napolniti z duhom prave krščanske ljubezni do bližnjega in jim pokazati, da je veselje, ki ga občutimo pri samozataji iz ljubezni do ubožca mnogo večje, kakor pa ono, ki ga nam more dati samoljubje.

In če naše otroke navajamo k tihi, ne vsiljivi dobrodelnosti, potem zamrje v njih črv sebičnosti, vsporedno pa raste v mladem človeku, ko začne razmišljati, smisel za vrednost posesti. Kmalu spozna posledice mladostne lahkomiselnosti in zapravljivosti in prav nobena stvar ne more njegove razumne varčnosti in skrbi za bodočnost bolj podžigati,

kakor udejstvovanje na polju krščanskega usmiljenja.

Ravnanje z obleko, perilom in obutvijo.

Obleka varuje telo pred vremenskimi izpremembami (vročina, mraz), pred poškodbami ter goji čut lepote in dostojanstva. Vsaka obleka, tu mislimo seveda tudi na perilo in obutev, mora biti primerna letnemu času in vremenu, higijenska, to je telesnemu zdravju neškodljiva ter praktična. Obleka je draga, in ako hočemo, da nam bo dobro služila dolgo časa, tedaj izdajmo zanjo raje malo več; kajti dobro blago nam mnogo več in mnogo delj časa služi kakor pa ceneno. Toda ni vse to odvisno le od kakovosti blaga. Veliko važneje je, da znamo z obleko pravilno ravnati, jo nositi, shranjevati in prati, drugače bo trajala vseeno le kratko dobo, četudi smo precej izdali zanjo.

Vsa oblačila delimo v vrhno obleko (kratko rečeno obleko), v spodnjo bleko (perilo) ter v obušalce. Vsaka vrsta pa zahteva svoje posebno previdno in skrbno ravnanje in nego ter nam samo pod tem pogojem resnično služi.

Vrhne obleke shranjujemo v omarah, tako da vise. Obesimo jih v omaro, da so lepo razprostrte in da se ne drgnejo ob steno ali vrata omare ter se tudi ne dotikajo tal. Vsaka obleka naj visi, če le mogoče, na obešalniku, kakršne imamo po vseh omarah za obleke, le da jih je v vseh hišah premalo, četudi velja en komad samo 2 ali 3 Din. Za rahle, občutljive obleke prevlečemo lesene obešalnike z mehkim blagom, da se obleka ne pokvari. Pletene ali kvačkane (volnene) obleke shranjujemo vedno tako, da leže. Ne smejo viseti, sicer se preveč raztegnejo in izgubijo svojo pravo obliko. Najboljše so spravljene, ako jih lepo položimo v predal. Seveda jih moramo prej poravnati in zložiti

(gladko) in varovati vsakršnega pritiska. Svilene obleke previdno obesimo, potem pa ognemo prav narahlo z ogrinjalcem (pelerina), ki ne pomečka svile, temveč jo varuje. Svileno perilo se rado zmečka, kadar je zloženo, zato pognemo vmes polo svilenega papirja, ki zabrani, da bi se naredile ostre gube. Svilene nogavice, ki smo jih imeli na nogi samo kratek čas in bi jih radi pozneje še rabili, obesimo v obroč, ki je ovit s svilo. Sicer pa je najboljša, da jih peremo po vsaki uporabi.

Moški suknjiči naj vise samo na zelo širokih obešalnikih, da rame ne izgube prave oblike. Hlače pa obešamo na nalašč v to svrho narejene praktične obešalnike, kjer vise, dobro napete, navzdol. Za kravate je zelo prikladen prostor na notranji strani omarinih vrat. V vodoravni smeri pritrdimo na omarina vrata (znotraj) trak ali palčico, kamor nataknemo kravate. Rokavice takoj, ko smo jih slekli, raztegnemo in poravnamo v pravo obliko ter zložimo v omaro (skatljica).

Vsi damski klobuki ali slamniki bi morali biti vedno na za to narejenih stojalcih, kot jih vidite pri prodajalkah klobukov. Ker jih pa pri hiši navadno ni, uporabljamo za to prav dobro bolj visoke, stare vaze, katerim naredimo zgoraj mehko glavico iz svilenega papirja. Na tako narejeno stojalce poveznemo klobuk, ki se ne bo nikoli pomečkal. Stojalce pa postavimo v omaro na polico ter razgrnemo čezenj še tenko rutico. Kožuhovina ne sme v omari ležati, sicer se zlomijo fine dlačice. Boljše je, ako visi na obešalniku, ki je narejen nalašč za to.

Snaženje obleke je važno vsakdanje opravilo. Posebno moška obleka mora biti vedno lepo in natančno polikana, kar zahteva njen preprost kroj in težko blago, drugače izgleda površno in zanemar-

jeno. Obleke je treba redno čediti prahu. Lahkim damskim oblekam zadostuje, ako jih iztresemo, druge pa stepemo in potem skrtačimo. Samo krtačenje ne zadostuje, ampak vsako obleko je treba sem in tja kdaj temeljito stepsti in tako popolnoma očediti prahu. Pri tem seveda ne smemo razbiti gumbov ali pokvariti kakšnega okraska. Krtačimo vidno v smeri blaga, ne pa počez. Izjemo dela v tem slučaju le volneni baržun. Baržunaste obleke iztepamo na narobni strani, krtačimo pa po pravi, toda z zelo mehko ščetko. Svilenih oblek ne krtačimo, ampak potezamo samo s koščkom flanele ali mehkega platna od zgoraj navzdol. Ako je postala obleka blatna (cestno blato), tedaj pustimo, da se to blato popolnoma posuši, potem ga šele odstranimo. To lahko naredimo z rokami, in ga šele potem izkrtačimo. Pri svilenih oblekah odstranimo blato z gobico ali krpico, namočeno v razredčen špirit, suho zberšemo in če treba, tudi polikamo. Svilenih oblek ne likajmo dosti! To velja tudi za volnene obleke, ki jih likajmo kakor mogoče malo. Ako je volna dobra, se zmečkana obleka paravna itak sama od sebe, če jo pravilno obesimo. Zmečkane obleke iz bombažastega blaga pa moramo polikati. Klobuke skrbno skrtačimo po uporabi; zelo fine pa samo z leseno palčico narahlo potolčemo. Za moške klobuke rabimo ozko, malo upognjeno krtačo, za krtačenje krajevcev.

Obleke v omarah varujemo prahu, da jih zaigramo z zastorom, ki teče na kovinskem drogu za vratmi. Čez obleke v predalih pa pogrnamo čisto ruto. Bele reči zavijemo vedno v zelo pomodreno (plavljeno) krpo. Vsakdanje snaženje rabljene obleke je važno tudi zaradi tega, ker pri tem takoj opazimo majhne poškodbe, ki jih je treba takoj popraviti. Posebno velja to za otroške obleke. Vsak večer, ko so otroci že v po-

stelji, pregledamo njih stvari in takoj prišijemo manjkajoči gumb, ali zakrpamo, ako je kaj raztrganega.

Še bolj kot za vse do sedaj naštetu pa je treba vedeti, kako ravnajmo z obuvalom. S. H.

(Dalje prihodnjic.)

Jesenske setve na vrtu.

Glavne setve na domačem vrtu so spomladi in v ranem poletju. Imamo pa tudi zelenjad, ki jo sejemo na jesen. Mlade rastline, ki zrastejo iz semena septembra in oktobra meseca, prebijejo zimo na planem, zlasti če ni prehuda, ne premokra in ne brez snega. Taki posevki ne prizadevajo posebnih stroškov in dela, pa nam dajo bolj rane pridelke, nego običajne spomladne setve. Če je pa včasih izjemoma tako neugodna zima, da se nam jesenske setve ne sponesejo, nimamo druge škode, nego malenkosten strošek za seme.

Za jesenske setve je sposobna tale zelenjad:

1. Zimska solata. Sejemo jo koncem avgusta do srede septembra samo zase ali pa tudi med špinaco. Ugajajo ji prisojne, zavetne lege. Zetev mora biti redka, da dobimo krepke in zastavne rastline. Ako je prav ugodna jesen, zraste do zime prevelika in taka slabo prebije zimo. Zato jo sejemo pozneje še enkrat. Prav tako ni ugodno, ako je zemlja v sejalnici preveč gnojna, ker potem rastline preveč bohotno zrastejo in pozimi rade poginejo. Najbolj zdeluje zimsko solato mokrota in pa pogoste spremembe topline. Čez zimo jo lahko pustimo v sejalnici, da jo presajamo spomladi. Še bolje pa je, ako jo že na jesen presadimo na grede, kjer se bo spomladi razvijala v glave. Dobre sorte so: *Nansen*, *maslenka* in *zim. ledenka*.

2. Špinaca. To priljubljeno in jako zdravilno zelenjad sejemo pozno v septembru, da preveč ne od-

raste pred zimo, ker je potem bolj občutljiva. Sejemo jo navadno na stalno mesto in v vrste. Če je pre-gosta, jo prepulimo, da ima vsaka rastlina dovolj prostora. Za jesensko setev so posebno priporočene tele sorte: gaudry, eskimo in viktoria. Kadar je huda zima, je dobro, da take setve narahlo pokrijemo s smrekovimi vejami.

3. Motovilec. Kdo ne pozna te izvrstne zimske in rane, spomladne solate, ki zraste povsod, kamor vržemo nekaj semena. Če sejemo motovilec začetkom septembra, ga lahko nabiramo celo zimo (tudi izpod snega) in marca ter aprila meseca. Če le mogoče, sejmo motovilčevo seme v oblačnem vremenu, ali pa setev pokrijmo, ker na žgočem solncu motovilec ne izkali rad. Tudi je potrebno, da setev pohodimo ali povaljamo — toda le, ako sejemo v lepem, suhem vremenu in suho zemljo. Čim bolj tesno se zemlja oprime semena, tembolj enakomerno kali. Pri nas sejejo le navadni ozkolistni motovilec, holandski ima pa bolj široke liste in dela bolj čvrsta srca.

4. Kjer je bolj milo podnebje, sejejo septembra meseca tudi lahko karfijole in rano zelje. Sadike prežive zimo na toplih gredah pod steklom in odejo, ali pa tudi na planem posajene na stalno mesto. Pozneje sejemo lahko tudi peteršilj in korenček, da imamo spomladi čimprej novino. Zimski česen in šalotke moramo saditi tudi pozno na jesen, ker se lepše razvijajo nego spomladi sejane. Ponekod sejejo jeseni tudi rani krompir in trdijo, da zori vsaj 10 dni prej, nego spomladi sajani. Če prebije zimo krompir, ki ostane pri izkopavanju v zemlji, zakaj bi ne prebil zime v jeseni posajeni?

5. Kdor hoče imeti rano na pomlad tudi lepo cvetje na vrtu, naj sadi septembra in oktobra meseca razne čebulnice, kakor tulipane, hijacinte, narcise itd.

Dr. France Debevec.

○ Jetiki.

Zadnjič smo načeli poglavje o podnebnem zdravljenju jetike. Omenili smo prednosti ozračja v planinah, na morski obali in drugod.

Kaj pa je v podnebjju, zraku tako zdravnega? Povedali smo mimogrede: Če je zrak čist, potem ne draži in ne poškoduje pljuč. Nečist zrak ovira zdravljenje bolnih pljuč. Zraku blizu iglastega drevja (smrek, jelk itd.) je primesanih nekaj plinovitih sestavin, izhlapelih iz smol (v prvi vrsti terpentini), ki blagodejno vplivajo na vnetje (katar) sluznice dušnikovih vej. Ozračje ob morju vsebuje hlape joda, raznih soli itd., ki tudi v gotovih slučajih izven pljučne jetike lekovito učinkujejo.

Toda glavno zdravnino moč ima zrak od solnca, od njegovih žarkov. Kakor veš, je solnčna svetloba belosvetla. Ta bela svetloba pa ni enotna, temveč je mešanica raznih svetlobnih žarkov. Kadar prši dež, se včasih žarki solnca v drobnih kapljicah lomijo vsak zase, pa nastane mavrica, to je pas svetlobnih žarkov sedmerih barv, vidnih od naših oči. Poleg tega pa je na tej in na oni strani ali robu mavrice še poln trak nevidnih žarkov, a ravno ti žarki so za zdravljenje tuberkuloze najpomembnejši. To so na eni strani ultravioletni, na drugi ultrardeči žarki. Prvi dražijo telesne celice k živahnemu kemičnemu delovanju, zato se celice tudi pri zdravljenju bolj živahno udeležujejo. Naravno, preveč dražiti pa ne smejo, mogla bi se bolezen, n. pr. jetika poslabšati. Drugi, to je ultrardeči, so toplotni žarki, oni grejejo. Da solnce greje ali peče, gre zlasti na njih račun. V koži, ki je ogrevana na ta ali oni način, se vsled toplote žilice razširijo, naval krvi je ondot obilen. Če je tuberkuloza na površju telesa, se na ta način lažje zdravi, zakaj obilo krvi koristi bolnemu telesnemu delu.

Telo, ki se solnči, se obenem greje in kemično draži; to oboje nam služi pri zdravljenju jetike; seveda le izven pljučna tuberkuloza (kože, žlez, kosti itd.) spada pod trajno solnčno obsevanje. Sveža pljučna jetika se sme zdraviti le v zračnem, senčnem kraju, da vsled prehudega dotoka krvi in vsled jake kemične dražitve ne pride do razširjenja bolezni.

Pod solnčno pripeko koža počrni. Tudi, če si deneš grelec (n. pr. vročo opeko) večkrat na en del telesa, koža ondod počrni. Počrnenje (pigmentiranje) kože nastaja v prvi vrsti vsled vročine, v drugi vrsti vsled kemične dražitve. Koža črncev ali zamorcev brzo oddaja telesno ali od zunaj dovajano toploto. To je potrebno, sicer bi črnci, ki žive v vročih krajih, pomirali od solnčarice. Poleti mi belci radi nosimo belo in lahko obleko, belo zato, da v naše telo pride čim manj zunanjo solnčne vročine, lahko, da odvečna telesna toplota brzo odhaja v ozračje.

Solnčenje se sme vršiti le polagoma, skraja po 10 minut, najprej stopala, nato goleni, bedra itd., vse do vratu. Glava pa ostaja vedno v senci. Plavalci težje prenašajo solnčno pripeko ko temnolasi. Severnjaki (Angleži, Irci, Skandinavci itd.) so plavalci, južnjaki so temne rase, vsi pod vplivom solnca in vročine, ki na severu ponehava.

Mogoče boš dejal: Kaj pa ob deževnih, meglenih, oblačnih dnevih, ko ni solnca, kaj pa pozimi, ko je mraz? Za takšne čase imamo nadomestek solnca v raznih umetnih žarkih. Te umetne luči vsebujejo navadno razne žarke; kremenova luč (z živim srebrom) sije in izžareva v prvi vrsti ultravioleto (ultraplave) žarke, Kischova svetiljka pa predvsem toplotne (ultrardeče). Opremimo čisto, zračno sobo v ta namen, prižgimo (na električnem toku) eno in drugo svetiljko, pa imamo nadomestilo za ku-

javo solnčece, ki se je slo kisat za oblake.

Ne glede na to, ali si bolnik ali ne, sledeči nasvet si zapiši na najdebelejši papir: Ne skrivaj se preveč v zaprašene, slabo zračene, temačne sobice, za dvojna zaprta okna, ki jih še posebej zapira skladovnica zastorov in zaves! Če hočeš biti korenjak in fant od fare, navadi se odprtih oken, zračnih, bolj hladnih sob. Ne smradi sebi in svojcem sobnega ozračja s tobakom in njegovim slabim dimom; v takšnih zakajenih in zaprašenih stanovanjih bledé in hirajo otroci, a tudi ti sam si zdravja na ta način ne boš zboljšal. Če ti je dim tobaka tako zelo pri srcu, pojdi vsaj dimiti ven, zunaj stanovanja ali pa kar v dimnik, tam je rajon za dimnikarje. Upam, da ti je zdrava družinica bolj pri srcu kakor tobakov dim in smrad. Ravnaj torej temu primerno!

Razno.

r Človek, mati, dete. Negovanje zdravja je dolžnost vsakega človeka. Najvažnejši pogoj za dobro telesno in duševno delo je zdravje. Posameznik lahko za ohranitev ali prospeh svojega zdravja mnogo stori in se obvaruje pred marsikatero boleznijo. So pa nevarnosti, ki ogrožajo zdravje posameznika in pred katerimi se sam težko obvaruje: nevarnosti, katerih korenike segajo v naravni in družabni življenjski človeka. Te nevarnosti omejiti, oziroma odstraniti, je naloga zdravstvenega pouka. Za obstoj in varstvo zdravja pa je potrebno, da poznamo sestav našega telesa in delovanje posameznih njegovih delov. Znati moramo telo negovati in poznati nevarnosti, ki ogrožajo naše zdravje. Higijenski zavod v Ljubljani, ki se že šesto leto trudi z javnim zdravstvenim poukom od vasi do mesta in svoje delo ter pripomočke od leta do leta izpopolnjuje, je pridobil za nekaj tednov Ljubljani II. del prekrasne razstave »Človek, mati, dete«. Razstava, vredna

več milijonov, predstavlja v neprekosljivi in lahko umrljivi obliki vse ono, kar moramo vedeti o našem telesu in njege delovanju. Razstava, ki bo otvorjena dne 31. avgusta v paviljonu »L.« na ljubljanskem velesejmu, bo bogata zlasti na plastičnih ponazoritvah, preparatih in slikah. Cela vrsta umetno sestavljenih aparatov bo predočevala delovanje telesnih delov. I. del te razstave je vzbudil ob letošnjem jubilejnem velesejmu splošno zanimanje in občudovanje.

Razstava pohištva je na željo občinstva in v zvezi s šumarsko razstavo prirejena na jesenskem ljubljanskem velesejmu. Mizarski mojstri so tudi tokrat razstavali svoje izdelke. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti ter po zmernih cenah. Razstavljene so kuhinje, spalne in jedilne oprave, nadalje pisarne in drugo, od najpraprostejše do najfinejše izdelave. Za svoje izdelke vsak mojster v polnem obsegu jamči. Vsak razstavljalč nudi vsakomur brezplačen proračun, brezplačne načrte in vsa pojasnila. Take razstave so hvale vredne. Prepričale bodo javnost, zlasti tujce, da pri nas mizarski izdelki niti najmanj ne zaostajajo za onimi tujih vrtdk.

ga Najnižje cene maslu so navadno meseca maja. Letos so bile cene v splošnem tako nizke kot še nikdar. Svetovnoznano dansko maslo so prodajali na Angleškem in v Nemčiji po 27 do 30 Din za kilogram. Vzrok tako nizkim cenam ne tiči v preobilici domače proizvodnje, temveč v inozemski konkurenci, predvsem iz Argentine, Avstralije in Nove Zelandije. Te tri države so prodale l. 1913. v inozemstvo komaj 550.000 kvintalov masla, lansko leto pa več kot trikrat toliko. Sama Nova Zelandija je lansko leto prodala nad 800.000 kvintalov ali več kot štirikrat toliko kot leta 1913.

ga Ščitovke ali aspidistre, to so rastline, ki nam s svojimi temnozelennimi listi lepšajo sobe, uspevajo naj-

bolje v dobri zemlji in v bolj plitven cvetličnem loncu. Rastlino moramo večkrat zaliti, ker izhlapi s svojimi listi zelo mnogo vode. Večkrat je treba liste narahlo obrisati z vlažno cunjjo, da odstranimo prah, ki je smrt ščitovk. Lonce drži v polsenci, lahko tudi na prostem, a solnčni žarki naj nimajo do njih dostopa.

ga Lastavice v hlevu. Za bodoče pomni: Ne vznemirjaj lastavic, posebno če imajo gnezdo v hlevu, zakaj držale ti bodo hlev prost muh. Saj veš sam, da muhe vznemirjajo živino in jo delajo nervozno. Če pa ne žive v miru, dajejo mnogo manj mleka. Zato pusti, da lastavice muhe pozobljejo.

ga Nov način cepljenja proti steklini. Po starem načinu cepljenja je trajalo cepljenje proti steklini več tednov, kar je povzročalo precej stroškov. Ugriznjene osebe so morale tudi prebivati v Pasteurjevih zavodih. Pred kratkim je pa iznašel dr. Hempt, direktor Higijenskega zavoda v Novem Sadu nov način cepljenja, pri katerem traja cepljenje proti steklini v najtežjih slučajih samo 6 zaporednih dni, v lažjih slučajih pa manj. Ugriznjene osebe se lahko zdravijo doma pri domačem zdravniku, potem ko so bile enkrat pregledane in cepljene po zdravniku Higijenskega zavoda v Ljubljani ali zdravstv. doma v Celju. (»Zdravje«.)

ga Čebele na gosi. V bližini Budimpešte se je prigodilo. Pred čebelnjak se je prigučalo in prigagalo devet gosi. Čebele so se vznevoljile in razdražile ter v hipu izrojile iz vseh panjev naravnost na goske. V par minutah ni bilo več videti gosi, ampak samo še 9 črnih klopičev. Niti misliti ni bilo, da bi se dale razdražene čebele odpoditi od gosk. Šele z ročnimi brizgalkami je bilo mogoče razgnati čebelne roje. Zaradi nešteti pikov, ki so jih dobile, so gosi seveda poginile.

Ako hočeš spoznati, koliko te ljubi prijatelj, ga vprašaj za posojilo.

Žaba naše matice

Mirko Kunčič:

Polž — konjiček.

Škratec polža je zajezdil:

»Hi, konjiček, hi!

Na ženitovanje gremo,
holadrijadri!»

»Kdo se ženi?« — »Žaba Rega
z žabjekom Kvakvakom.

Hop! v galop! — da bova prej tam
kakor svatje z vlakom.«

»Bova!« polžek je pokimal
in se spustil v tek
in je dirjal kakor vihra
čez polje in breg.

Zdajle, hej, sta že na cilju,
zdajle, hihhi —
ko Kvakvak že davno s svojo
Rego v grobu spi...

Zgodba o zlatem in srebrnem metulju.

(Nadaljevanje.)

Lisica le še godrnja in stopa vsem
na čelu. Trudi pa se zdi čudno, zakaj
ni metulja od nikoder. A vendar je
prepričana, da ga gotovo najdejo, ker jih
je toliko skupaj. Sam Bog ve, če bodo
vsi dosegli ono, kar je stara mati ob-
ljubovala zaradi zatega in srebrnega
metulja? Saj živali pač ne morejo po-
stati kralji, ker so živali in imajo štiri
noge. Štirih nog pa menda ni imel še
noben kralj, tudi v pripovedki ne. Kaj
pa, če hudobna lisica hlastne po
metulju, ko ga zagleda, in ga kar požre?
Joj, bilo bi hudo in Truda je pač za-
stojniška prišla v gozd.

Ze ji je žal, da je vzela živali s se-
boj. Ze premišlja, kako bi jih spodila
od sebe. »Domov pojdite!« jim veli.
»Metulja ne najdemo več, saj ga ne vi-
dimo nikjer. Tudi jaz grem domov.«

»Hoho,« se posmeje prekanjena li-
sica. »Ne boš nas, prismuknjena! Sama

bi rada metulja, pa ga ne boš. Poglejte
jo, kaj si prismuka izmislila!«

A lisica umolkne in se zapodi sko-
koma naprej. Glej, nad jaso se ziblje
velik metulj. Solnce ga obseva, da se
izpreminjajo barve na njem in se sveti,
kot da je resnično zlat in srebrn. Dva-
krat zaokroži nad ozko trato in srfota
naglo med vrhove, a že izgine in ga
ni nikjer več.

Vse se zažene nad njim, a ne dohiti
ga niti veverica, ki je bliskoma v vrhu
najvišje smreke. Zalostno pridrsa na
jaso in sporoči: »Nikjer ga ni. Solnce
ga je dalo in vzelo.«

Lisica se raztogoti in se vrže na
zajca. »Ti si ga pregnal, bedak!« za-
rjove in mu hoče odgrizti uho. A zajec
pláne prestrašen v grmovje in beži, beži.
Tudi srna se ustraši rjoveče lisice in
pobegne. In za njo vse živali, samo ve-
verica se ustavi na varni veji in strže
korenček: »Šlek,šlek — pa me le nisi.
Muco daj, če se upaš!«

Pa se lisica vrže res na muco. A
muca se ji zapraši naravnost v obraz
in praska, praska, da joj! Lisica rjove
od bolečin, a muca ne odneha prej, do-
kler ne prekolje lisici smreka. Joj, in
lisica pobegne s krvavim obrazom v
goščavo.

»Mijav, ali je prav?« se pobaha muca
Trudi.

No, Truda ne reče ničesar in se
obrne proti domu. Najlepšo pesem za-
poje, ker je vesela, da je že videla zla-
tega in srebrnega metulja. Kaj zato, če
ga ni ujela in zaprla v gajbico! Videla
ga je pa vendarle in zdaj bo nemara
srečna kot nihče na svetu. Saj je stara
mati pravila tako. Če pa je stara mati
rekla tako, mora Truda verjeti, kakor
verjamemo tudi mi... (Konec.)

Najboljše lastnosti za človeka bi
bile: odprto srce in zaprta usta.

Navadno ljudje vedo, kako bi se
nesreče izognili šele, ko se nesreča
že zgodi.

Volk in lisica.

Volk in lisica sta hodila po gozdu brez dela, ker je bilo zdaj v poletnem času jela povsod dovolj. Toda volk je bil velik gospod in lisica je morala storiti vse, kar je volk zahteval. In volk je rekel lisici: »Lisica-rjavka, preskrbi mi kaj jesti, če ne pa tebe požrem.« Lisica pa je odgovorila: »Vem za kmečki hlev, kjer imajo mlada jagnjeta; če te veseli, pa jih pojdiva iskat.« Volku je bilo čisto prav in sta šla. Lisica je planila v hlev in je prinesla jagnje. Volk ga je na mestu požrl, pa mu ni bilo dovolj, ampak je hotel poslati lisico še po drugo, a lisice ni bilo nikjer več. Zato je lomastil sam v hlev; ker je pa delal preglasno, je prišel gospodar in ga je namlatil z vilami, da mu je komaj ušel. Stokajoč je prišepal k lisici: »Sram te bodi, da si me tako grdo na cedilu pustila!« Lisica pa mu je rekla: »Zakaj pa si tak požrešnež!«

Drugi dan sta šla zopet na izprehod in volk je zopet rekel: »Lisica-rjavka, preskrbi mi kaj jesti, če ne tebe požrem!« Nato lisica: »Vem za hišo, kjer bo gospodinja danes zvečer štruklje kuhala. Če hočeš, pa pojdiva ponje!« In sta šla. Lisica je vohala, kje stoji skleda s štruklji. Potegnila jo je k sebi in nabrala v gobec štrukljev, kolikor jih je mogla držati ter jih je odnesla volku. Volk jih je naenkrat požrl, pa je hotel še imeti. Pogledal je okoli sebe za lisico, da bi jo še poslal ponje, pa je ni bilo nikjer. Zato je šel sam ponje. Ker pa je bil neroden, je vrgel celo skledo na tla, da se je razbila. Na ta ropot je pritekla gospodinja in ko je zagledala volka, je poklicala ljudi na pomoč, ki so obdelali volka prav pošteno. Ves polomljen je prišvedral k lisici: »Kako grdo si me na cedilu pustila!« Lisica pa nato: »Zakaj pa si tak požrešnež!«

Tretji dan sta šla zopet na izprehod in volk je zopet rekel: »Lisica-rjavka, preskrbi mi kaj jesti, če ne

tebe požrem!« Lisica nato: »Vem za hišo, kjer so klali in meso leži v soli v kleti; če hočeš, pojdiva jest.« In sta šla.

Lisica je kmalu našla okno, skozi katero sta lahko prišla do mesa. Pošteno sta si ga privoščila. Lisica je bistro gledala okoli sebe in večkrat skočila skozi okno. Volk se je jezil: »Zakaj ne daš miru?« Lisica pa je rekla, da čuva, da kdo ne pride, v resnici pa je poskušala, če še ni predebela in okno premajhno. Volk pa je žrl in trl kosti, da je vse pokalo. Na ta ropot je prišel gospodar v klet. Lisica je hitro skočila skozi okno in zbežala. Volk je hotel tudi zanjo, a ker se je preveč nažrl, ni mogel skozi okno. Gospodar ga je udaril s cepcem po glavi, da je obležal mrtev.

Lisica pa je bila vesela, da se ga je znebila.

Za smeh.

Zgrabljena priložnost. Mati: »Ka, danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri.« — Sinko: »Kaj ne, mama, potem pa lahko danes pojem tisto potico, ki si mi jo dala za jutri.«

Ne počuti se dobro. Punčka: »Danes ne grem v šolo.« — Mama: »Zakaj ne?« — Punčka: »Se ne počutim dobro.« — Mama: »Kje se ne počutiš dobro?« — Punčka: »V šoli!«

Sladkosnednež. Teta: »Tonček, ali bi rad malo torte?« — Tonček: »Ne.« — Teta (začudeno): »Kaj pa bi rad?« — Tonček: »Veliko torte!«

Dober tek! Vaška učiteljica nikakor ni mogla pripraviti nekega učenca, ki je hodil bos v šolo, da bi se bil noge umil. Vsi opomini, lepi in ostri, pa tudi vse kazni so bile zaman. Nekega dne pa pride učenec z izredno snažnimi nogami v šolo. Učiteljica ga pohvali: »No, me veseli, da si si po dolgem opominjanju vendarle noge umil.« — »Saj se jih nisem umil,« se odreže fant, »sem le zelje tlačil.«